

Pracę wieńczy zakończenie, w którym Autorka przedstawia matrycę uwarunkowań uczenia się osób w średniej dorosłości, będącą krokiem w kierunku budowania teoretycznego modelu uczenia się przez całe życie.

Przedłożona do oceny dysertacja A. Szostkiewicz została pozytywnie oceniona przez recenzentów, którzy podkreśli przede wszystkim wartość podjętej w pracy problematyki oraz praktyczną przydatność zawartych w niej rozważań.

Obrona zakończyła się jednomyślnym wnioskiem Komisji Doktorskiej WNP UMK o nadanie mgr A. Szostkiewicz tytułu doktora nauk społecznych w zakresie pedagogiki.

Kinga Majchrzak

Doktorat

Agata Szwech: *Biograficzne uczenie się w świetle dzienników Haliny Semenowicz*

6 listopada 2017 roku na Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej napisanej przez mgr Agatę Szwech pt. *Biograficzne uczenie się w świetle dzienników Haliny Semenowicz*. Promotorem rozprawy była dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec, prof. UMK, promotorem pomocniczym dr Tomasz Maliszewski. Na recenzentów pracy Rada WNP UMK powołała prof. dr hab. Ewę Filipiak (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) oraz dr hab. Alicję Jurgiel-Aleksander, prof. UG (Uniwersytet Gdański)

A. Szwech jest absolwentką studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku pedagogika na WNP UMK, tam też ukończyła studia doktoranckie z zakresu pedagogiki. Obecnie pracuje jako koordynator rodzinnej pieczy zastępczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Toruniu.

Przedmiotem poznania w realizowanym przez A. Szwech doktorskim projekcie badawczym było biograficzne uczenie się Haliny Semenowicz wyznaczone rejestrowanymi w dziennikach doświadczeniami i przeżywaniem codzienności. H. Semenowicz była prekursorką pedagogii Celestyna Freineta w Polsce, która w sposób znaczący wpłynęła na zmianę edukacyjną, była jedną z silniejszych alternatyw edukacyjnych okresu transformacji ustrojowej PRL. Rozprawa doktorska A. Szwech wpisuje się w typ badań interpretacyjnych. Autorka rozprawy widząc w biograficznym uczeniu się zarówno rodzaj uczenia się, jak i perspektywę badawczą, prowokuje do poszukiwa-

nia języka opisu całościowego uczenia się, który w rozprawie ma wiele odmian: od języka opisu codziennych rytuałów, przez język doświadczeń kulturowych i społecznych, do języka opisu starzenia się.

Teoretyczne rozważania Autorka rozprawy rozpoczyna od przedstawienia biografii i jej miejsca w andragogice, zwracając uwagę na biografię jako przedmiot badania. Następnie omawia biograficzność jako ważną kategorię w rozumieniu procesów uczenia się człowieka oraz teoretyczną koncepcję w badaniach nad biografią. W dalszej części rozdziału omawia kategorię biograficznego uczenia się, która stanowi teoretyczną ramę analizy dzienników H. Semenowicz. Rozważania teoretyczne zamyka rozdział, w którym opisała specyfikę uczenia się w późnej dorosłości. Drugi rozdział dysertacji przedstawia biografię H. Semenowicz. Autorka charakteryzuje dwa wątki istotne w jej biografii: życie rodzinne, edukację i pracę zawodową H. Semenowicz oraz H. Semenowicz jako twórczynię ruchu freinetowskiego w Polsce. W kolejnym rozdziale opisano metodologię badań własnych. Czwartą, obszerną część dysertacji stanowi rozdział, w którym A. Szwech przedstawia obszary biograficznego uczenia się w dziennikach H. Semenowicz. Autorka wyróżnia dziewięć obszarów opisu biograficznego uczenia się H. Semenowicz: „komunikowanie”, „cielesność”, „czas” i „moralność”, stanowią część przestrzeni wynikowej w tej rozprawie i ujawniają retrospekcyjny i refleksyjny stosunek do siebie w ujęciu tej znanej pedagog, pokazują duchowe potrzeby H. Semenowicz oraz rolę Boga w jej „wędrówce kształcącej” u schyłku życia. Pozostałe wyróżnione obszary uczenia się: „przestrzeń”, „sztuka”, „obywatel”, „technika” i „zmysł naukowy”, stanowią próbę wyjścia poza obraz starzejącej się badanej postaci. H. Semenowicz jawi się w tym opisie jako aktywna, ucząca się, poważnie zaangażowana w sprawy społeczne intelektualistka, celnie komentująca sprawy polskie. W analizie A. Szwech wyraźnie odnosi się do języka edukacji i uczenia się, rozmaitych form poszerzania wiedzy i kształtowania umiejętności, kulturowych zapośredniczeń i politycznych kontekstów.

Przedłożona do oceny dysertacja mgr A. Szwech została oceniona pozytywnie przez recenzentki, które podkreśliły, że każda jej część została przemyślana i zrealizowana z widocznym wkładem pracy twórczej Autorki. Równocześnie recenzentki zaznaczyły, że rozprawa A. Szwech to interesujące poznawczo studium andragogiczne pokazujące znaczenie nieustannej aktywności i uczenia się człowieka w ciągu życia dla kształtowania własnej biografii, a także próba miękkiego opisu relacji pomiędzy podejmowanym wysiłkiem jednostki w stawianiu się dojrzałym/dorosłym a jakością życia w starości.

Obrona zakończyła się jednogłośnie decyzją Komisji doktorskiej WNP UMK o pozytywnym zakończeniu przewodu doktorskiego i wnioskiem o nadanie mgr A. Szwech tytułu doktora nauk społecznych w zakresie pedagogiki.

Kinga Majchrzak

Doktorat

Zuzanna Ewa Wojciechowska: *Kobiece i męskie wzory (re)konstrukcji własnej biografii w perspektywie zmiany zawodowej*

Dnia 7 listopada 2017 roku na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Zuzanny Ewy Wojciechowskiej, zatytułowanej *Kobiece i męskie wzory (re)konstrukcji własnej biografii w perspektywie zmiany zawodowej*. Promotorem rozprawy była dr hab. Ewa Skibińska, a na recenzentów powołano dr hab. Elżbietę Kowalską-Dubas, prof. UŁ, z Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego, oraz dr hab. Hannę Solarczyk-Szwec, prof. UMK, z Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Rozprawa doktorska Zuzanny Wojciechowskiej została napisana na podstawie badań przeprowadzonych w paradygmacie interpretatywnym, w nurcie badań biograficznych. Badania koncentrują się wokół problematyki zmiany zawodowej w kontekście (re)konstruowania indywidualnych biografii narratorów. Autorka rozprawy dokonuje analizy narracji w szerokim kontekście, dostrzegając różne inne obszary życia człowieka mające wpływ na zmiany zawodowe. Opisuje te obszary wieloaspektowo, koncentrując się z jednej strony na pochodzeniu i rodzajach zmian, fazach procesu tworzenia się zmiany, wpływie na indywidualne biografie, a także na roli, jaką może odgrywać edukacja w sytuacji zmiany. Autorka wykorzystała w badaniach metodę wywiadu narracyjnego. Na podstawie analizy treści przeprowadzonych wywiadów stworzyła typologię zmian zawodowych i wzorów (re)konstruowania biografii przez kobiety i mężczyzn w sytuacji zmiany. W stworzonej typologii autorka opisuje strategie przystosowawcze do zmiany zawodowej wykorzystywane przez kobiety i mężczyzn oraz sposoby wykorzystania uczenia się w sytuacji zmiany odnosząc się do teorii transformatywnego uczenia się Jacka Mezirowa.

Pierwsze cztery rozdziały rozprawy doktorskiej zostały poświęcone rozważaniom teoretycznym. Autorka rozpoczyna analizę od opisu genezy